

Sykkel- og gåstrategi for Ås kommune 2018-2030 til politisk behandling

Saksbehandler: Siri Gilbert

Saksnr.: 17/01163-36

Behandlingsrekkefølge

Møtedato

Eldrerådet	24.04.2018
Ungdomsrådet	24.04.2018
Råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne	
Hovedutvalg for helse og sosial	25.04.2018
Hovedutvalg for oppvekst og kultur	25.04.2018
Hovedutvalg for teknikk og miljø	26.04.2018
Administrasjonsutvalget	02.05.2018
Formannskapet	02.05.2018
Kommunestyret	

Rådmannens innstilling:

1. Sykkel og gåstrategi for Ås kommune 2018-2030 vedtas.
2. Det utarbeides en tiltaksplan for sykling og gange som grunnlag for prioritering i kommunens handlingsprogram 2019-2022.

Ås, 17.04.2018

Trine Christensen
Rådmann

Ellen Grepperud
Leder, Plan og utvikling

Avgjørelsesmyndighet:

Kommunestyret

Behandlingsrekkefølge:

Se over.

Vedlegg:

- Vedl. 1. Sykkel- og gåstrategi Ås kommune 2018 - 2030
- Vedl. 2. Tiltakskart - Hele Ås kommune
- Vedl. 3. Tiltakskart - Ås tettsted og Vinterbro_Sjøskogen
- Vedl. 4. Oppsummering høringsuttalelser og Rådmannens vurdering

Øvrige relevante dokumenter som ligger i saken:

Alle høringsinnspill til sykkel- og gåstrategi i sin helhet finnes på nettsiden under, samt høringsdokumenter og vedlegg til strategien:

<http://www.as.kommune.no/hoeringsdokumenter-sykkel-og-gaastrategi-for-as-kommune-2018-2030.6072809-439512.html>

Kontakt politisk sekretariat ved behov for trykte vedlegg.

Saksbehandler sender vedtaket til:

Ås kommune

Statens vegvesen
Kommunalteknisk

Saksutredning

Sammendrag:

Sykkel- og gåstrategi for Ås kommune i perioden 2018-2030 fastsetter målsettinger om økt andel syklende og gående i kommunen. For å nå målene foreslås det at kommunen, i samarbeid med fylkeskommunen og andre aktører, gjør en målrettet satsing gjennom åtte hovedinnsatsområder. Strategien beskriver nødvendige rutiner og tiltak innen hvert hovedinnsatsområde for å nå målene. Det foreslås at strategien iverksettes gjennom Tiltaksplan for sykling og gange. Strategien omfatter også tiltak innenfor fylkeskommunens ansvarsområde, som spilles inn i deres prosesser med handlingsprogram og budsjett.

Fakta i saken:

Bakgrunn

I Kommuneplanen for Ås (2015-2027) er det vedtatt flere mål for å prioritere satsing på sykling og gange. Selv om kommunen blant annet gjennom Tiltaksplan for trafikksikkerhet har hatt fokus på å bedre infrastruktur og sikkerhet for fotgjengere og syklister, og i de senere år har gjennomført kampanjer, har kommunen til nå ikke hatt en helhetlig strategi for å få mer sykling og gange. Utarbeidelse av en sykkel- og gåstrategi er forankret i kommunens handlingsprogram 2017-2020.

Fordi satsingsområdene i den foreliggende sykkel- og gåstrategien berører kommunen som organisasjon, arbeidsgiver og tjenesteyter, sendes den til behandling i alle råd og utvalg i kommunen.

Hvorfor satse på sykling og gange

Det er mange fordeler med å satse mer på sykkel og gange. Det bidrar til mindre klimagassutslipp og lokal luftforurensning at flere bytter ut bilturer med sykling og gange. Ca. 53 % av klimautslippene i Akershus kommer fra lette kjøretøy. Potensialet for økt sykling er størst på de korte reisene som i dag foretas med bil. I dag er nesten halvparten av alle reiser under 5 km. På reiser på 1-2 km er det 50 - 60 % som utføres med bil. Det ligger et betydelig potensial for miljøforbedring og redusert energiforbruk knyttet til de daglige korte og mellomlange bilreisene hvis de isteden tas til fots eller på sykkel.

Regelmessig fysisk aktivitet som eksempelvis en halv times daglig rask gange gir stor helsegevinst i form av redusert risiko for hjerte- og karsykdommer, diabetes type 2, høyt blodtrykk, overvekt og ulike typer kreftformer.

Beregninger viser at den samfunnsøkonomiske gevinsten av bedre helse ved sykling og gange er 16 ganger større enn tapet ved ulykker. En syklister forlenger sin gjennomsnittlige levetid med seks år, når ulykkene er inkludert i beregningen. I tillegg viser flere studier at trafikksikkerheten for syklister og fotgjengere bedres når deres andel av trafikken øker markant, en såkalt «safety in numbers» - effekt, fordi de blir tatt mer hensyn til av bilister.

Ås kommune

Overføring av bilturer til sykkel- eller gåturer kan også ha en positiv effekt på arealbruk. Det vil redusere parkeringsbehovet i sentrumsområder og ved arbeidsplasser, og kan også bidra til mindre behov for utvidelse av trafikkareal til bil.

Prosess

Hovedutvalg for teknikk og miljø vedtok i mai 2017 oppstart av arbeidet med en sykkel- og gåstrategi for kommunen, med overordnede hovedsatsingsområder, som har satt rammen for strategien. Arbeidet med strategien er ledet av plan- og utviklingsavdelingen. En arbeidsgruppe med representanter fra kommunens etater, samt NMBU har hatt en viktig rolle i arbeidet. HTM ble orientert om status i arbeidet før strategien ble sendt på høring.

For å få informasjon om hva som kan få innbyggerne i Ås til å sykle og gå mer, har kommunen gjennomført ulike medvirkningsprosesser. Det er gjennomført kartfestede undersøkelser, som Pedaltråkk og Barnetråkk, spørreundersøkelser i forbindelse med Sykle til jobben- kampanjen og medvirkningsmøter i Ås sentrum, Nordby og på NMBU. Det ble også gjennomført en bred høring av strategien våren 2018.

Vei- og gateplan for Ås sentralområde har vært veiledende for arbeidet med sykkel- og gåstrategien for tiltak i Ås sentrumsområde. Hovedtraseene for sykkel og gange som skal utredes videre er gjenspeilet i hovednett for sykkel og gange (fig. 6.1) og tatt inn i tiltakskartet for sentrum (fig. 6.3.). Valg av løsninger for disse strekningene vil bli fastsatt i arbeidet med områdereguleringsplan for Ås sentralområde.

Overordnet om sykkel- og gåstrategiens innhold og innretning

Dette er Ås kommunes strategi. Likevel er satsingsområder og tiltak som andre aktører også har ansvar for inkludert i strategien, fordi det er nødvendig å se helhetlig på satsingen. Dette gjelder spesielt for infrastruktur, der ønskede tiltak som faller inn under Akershus fylkeskommunes ansvarsområde er inkludert. Kommunen vil spille inn disse tiltakene i fylkeskommunens budsjettprosesser og i møtepunkt med fylket og Statens vegvesen.

Det er foreløpig ikke avsatt midler i kommunens budsjett til gjennomføring av tiltak beskrevet i sykkel- og gåstrategien. Det foreslås i strategien at det utarbeides en tiltaksplan for sykling og gange i 2018, som blir den konkrete iverksettingen av den foreliggende strategien, med tiltak for å oppnå målsettingene innenfor innsatsområdene i planperioden. Tiltaksplanen, som vil bli rullert årlig, vil være et viktig grunnlag for kommunens handlingsprogram, økonomiplan og budsjett. Tilskuddsordninger fra Staten og Akershus fylkeskommune er en viktig kilde til finansiering av både infrastruktur-tiltak og kampanjer. Forutsatt gode søknader, kan kommunen få betydelige beløp i støtte. De fleste tilskuddsordningene krever 50% delfinansiering fra kommunen.

Som en del av en koordinert satsing på sykling og gange vedtok HTM 01.03.2018 at Ås kommune skal søke om å delta i Akershus fylkeskommune (AFK) og Statens vegvesens (SVV) Sykkelbyordning. Målet med ordningen er høyere sykkelandel gjennom økt fokus på sykkelarbeid i kommunen og samarbeid med Staten og fylkeskommunen.

Ås kommune

Syssel- og gåstrategien er delt inn i seks kapitler. De første fem beskriver overordnede føringer, hvordan strategien skal følges opp, hva som er grunnlaget for strategien og status i Ås i dag, visjon og målsettinger og hvordan disse skal måles. Kapittel seks beskriver de åtte innsatsområdene, hva vi ønsker å oppnå og hva som må gjøres for å nå målsettingene.

Status i Ås kommune og strategiens effektmål

Sykkelandelen i Ås kommune er beregnet til ca. 9%, og gangandelen til ca. 20% av alle reiser for 2016. Effektmål 1 – 3 er satt med bakgrunn i prognoser for reisemiddelfordeling der befolkningsveksten er hensyntatt, samt regionale og nasjonale mål, se detaljer i kap. 2 og 4 i strategien.

Effektmål

1. Sykkeltrafikken i Ås kommune skal utgjøre minst 17 % av alle reiser innen 2030. Dette tilsvarer ca. 7 % økning per år i kommunen.
2. Gangtrafikken i Ås kommune skal utgjøre minst 25 % av alle reiser innen 2030. Dette tilsvarer ca. 2 % økning per år i kommunen.
3. 80 % av barn og unge går eller sykler til skolen.
4. Større tilfredshet blant innbyggerne med tilrettelegging for fotgjengere og syklister i Ås kommune.

Kommunen vil blant annet bruke tall fra den Nasjonale reisevaneundersøkelsen, sykkel- og gåtelling, endring i trafikkulykker, og tilfredshetsundersøkelser som indikatorer for måloppnåelse.

Strategiens hovedinnsatsområder

For å oppnå effektmålene beskrevet i kapittel fire, skal kommunen fokusere satsingen på følgende åtte hovedinnsatsområder:

1. Mest mulig sammenhengende gang- og sykkelveinett
2. God sykkelparkering
3. Arealplanlegging som legger til rette for mer sykling og gange
4. Bedre sikkerhet for syklister og fotgjengere
5. Prioritert vedlikehold/drift av gang- og sykkelanlegg
6. Kampanjer for å øke andel gående og syklende
7. Tilrettelegge for bruk av sykkel til/fra arbeid – samarbeid med næringsliv
8. Tilrettelegge for sykling og gange til/fra skole, barnehage og fritidsaktiviteter – samarbeid med skolene/FAU

God sykkel- og gåkultur er satt som et overordnet mål for strategien, det vil si at det brede lag av befolkningen sykler og går, og det er akseptert som en respektert og likeverdig transportform på linje med bilisme. Det innebærer også at alle trafikantgruppene følger trafikkreglene.

Syssel- og gåstrategien legger nullvisjonen og prinsipper om universell utforming til grunn for arbeidet med å øke antall fotgjengere og syklister.

Innsatsområder med målsettinger og tiltak

Ås kommune

Kapittel 6 er selve strategidelen. Kapitlet beskriver målsettinger for hvert innsatsområde, situasjon i 2030 og hvordan kommunen og andre aktører må arbeide for å nå målene innenfor hvert av innsatsområdene. For hvert innsatsområde er det også en tabell med nødvendige tiltak for å nå målene. Disse tiltakslistene vil danne grunnlag for tiltaksplan for sykkel og gange som rulleres og spilles inn i kommunens budsjettprosess hvert år.

Innsatsområde 1 «mest mulig sammenhengende gang- og sykkelveinett» er mer omfattende enn de øvrige innsatsområdene, siden det hovedsakelig dreier seg om infrastrukturtiltak. Det er der foreslått et sammenhengende hovednett for sykkel og gange, (se kart fig. 6.1.). Det følger en liste over infrastrukturtiltak, både på kommunale og fylkeskommunale veier (tab. 6.1 og 6.2 s. 27-29 og tilhørende tiltakskart, s. 23-26, se vedlegg 2 og 3 til saken), der behov for etablering av nye gang- og sykkelanlegg, belysning, utbedring av farlige krysninger og skilting er beskrevet. Tiltakene er prioritert, men ikke kostnadsberegnet. Nærmere kostnadsberegning er satt inn som eget tiltakspunkt. Tidsfrist for gjennomføring av tiltak må fastsettes i den årlige tiltaksplanen.

Høringsinnspill

Det har vært stor interesse for sykkel – og gåstrategien, og kommunen fikk inn 47 høringsinnspill. Det kom innspill fra følgende instanser: NMBU, Statens vegvesen, 5 elevråd, 7 FAU'er, 3 velforeninger, 3 organisasjoner, 2 politiske partier, Ås frivilligsentral og 24 privatpersoner. BaneNOR har også kommet med innspill i møte.

Gjennomgående er innspillende positive til at kommunen planlegger en satsing for bedre tilrettelegging for sykling og gange. Det som har fått mye fokus i høringsinnspillene er:

- Bedre vinterdrift av gang- og sykkelanlegg og boligveier, og prioritering av syklist/fotgjengere foran bil i driften, og hvordan kommunen tenker å trappe opp til bedre vinterdrift.
- Etterspørsel etter finansiering av infrastruktur-prosjekter og mer forpliktende planlegging av dette.
- Bedre forhold for sykling/gange til skolen (anlegg, drift og trafiksikkerhet)
- At tursykling/turgåing også bør være en del av strategien.
- Strategien bør ha mer fokus på eldres behov.
- Satsing på elsykkel må være del av strategien.

Høringsinnspillene har også i stor grad dreid seg om infrastruktur, med ønsker om prioriteringer av spesifikke prosjekter i prioriteringslistene i tabell 6.1 og 6.2 (s. 27-29) i strategien, der noen momenter har gjentatt seg:

- Tryggere krysninger, gang og sykkelveier og lavere fart rundt skoler.
- Prioritering av prosjekter i Nordby og mellom Nordby og Ås.
- Benytte ulike typer fartsreducerende tiltak.
- Nye krysninger av jernbanen i Ås sentrområde.
- Forslag om nye gang- og sykkelveier, sykkelparkering og type løsninger på infrastruktur.

Vurdering:

Det er store miljømessige og samfunnsøkonomiske fordeler ved å få mer av transportarbeidet fra privatbil til sykling og gange. Rådmannen mener at sykkel – og

Ås kommune

gåstrategien er i tråd med og bygger opp under mål i kommuneplanens samfunnsdel under hovedmål 1 Miljø.

Selv om kommunen har en utfordrende ressursituasjon, mener rådmannen at å satse på sykling og gange lønner seg. Hvis kommunen gjør det lettere for innbyggerne å velge aktiv og miljøvennlig transport, vil hverdagsaktiviteten øke. At flere bruker sykkelen og beina som transportmiddel bidrar til bedre folkehelse for kommunens innbyggere. En friskere befolkning vil gi positive utslag for kommunen som tjenesteyter. For kommunen som organisasjon og arbeidsgiver vil denne satsingen ha betydning for helse, trivsel og sykefravær blant de ansatte.

Rådmannen mener at strategien er et viktig verktøy for å nå mål om økt andel syklende og gående i kommunen. Mye kan gjøres ved å få økt fokus på sykling og gange i organisasjonen, for eksempel ved å ha tydeligere krav om gang- og sykkelanlegg og sykkelparkering i arealplanlegging og byggesaksbehandling. Kommunen som arbeidsgiver kan også gjøre mye for å motivere de ansatte til å sykle og gå mer. Prioriteringen av innsatsområder og spesifikke tiltak i strategien vil også gjøre det lettere for kommunen å få regionale og statlige tilskudd.

Som oppfølging av strategien mener rådmannen at det er nødvendig å utarbeide en årlig tiltaksplan for sykling og gange som legges til grunn for handlingsprogrammet. Tiltaksplanen må sees i sammenheng med Tiltaksplan for trafikksikkerhet og Tiltaksplan for Idrett, nærmiljø og friluftsliv, og må rulleres samtidig.

Vurdering av høringsinnspill

Rådmannen mener det er svært positivt at det har kommet inn så mange høringsinnspill. Høringsinnspillene er i stor grad gjennomarbeidede og har i sum bidratt til at strategien har blitt bedre. Alle høringsinnspill er oppsummert og besvart i vedlegg 4. Strategien er oppdatert i henhold til de innspillene som er hensyntatt. Blant annet er omtale av elsykkel tatt inn flere steder, eldres behov er omtalt, viktigheten av å tilrettelegge for sykling og gange til kollektivknutepunkt, og diverse gode forslag til tiltak og kampanjer er inkludert.

Mange av høringsinnspillene dreide seg om bedre vinterdrift og prioritering av infrastrukturtiltak. Når det gjelder drift/vedlikehold, er det i revidert strategi foreslått å utarbeide en plan med kostnadsestimat som er mer detaljert om hvordan kommunen skal få en bedre standard.

Noen infrastrukturtiltak har fått høyere prioritering, blant annet er noen tiltak i Nordby løftet opp. Følgende kriterier er lagt til grunn for prioriteringen av tiltak i strategien:

- Trafikksikker skolevei
- Sammenhengende hovednett for sykkel/gange
- Om det har kommet mange innspill
- Om det er stor andel fotgjengere og syklistere på strekningen
- Om tiltaket/ prosjektet kan gjennomføres relativt raskt og er forholdsvis rimelig å gjennomføre.

Det er i flere høringsinnspill etterspurt hvordan strategien skal gjennomføres når det ikke er avsatt ressurser til tiltak. Det har vært en utfordring at det i prosessen med strategien ikke har vært ressurser til å kostnadsestimere infrastrukturtiltakene i tabell

Ås kommune

6.1. Det er derfor foreslått som et tiltak å utarbeide kostnadsestimat for prioriterte prosjekter som grunnlag for rullering av tiltaksplan for sykling og gange.

Hva må til for at vi skal nå målene

Rådmannen mener at det er viktig at alle sektorer i kommunen gjør en felles innsats og har fokus på sykling og gange, og at dette også forankres i Tiltaksplan for sykling og gange. Videre bør kommunen samarbeide med eksterne aktører, spesielt med Akershus fylkeskommune og Statens vegvesen, men også med næringsliv, organisasjoner og befolkningen for øvrig.

Dersom kommunen får mulighet til å delta i sykkelbyordningen, mener rådmannen at det vil sikre bedre koordinering med AFK og SVV, samt mulighet til å søke økonomisk støtte fra fylket. Kommunen bør også være pådriver for å få på plass faste møtepunkter med AFK, SVV og nabokommuner om satsing på sykling og gange for best mulig koordinert utbygging av gang- og sykkelanlegg. Bedre samarbeid mellom SVV og kommunen om drift og vedlikehold av gang- og sykkelanlegg er også prioritert i Sykkel- og gåstrategien.

Videre er det viktig at denne strategien blir et verktøy som brukes aktivt i ulike typer planlegging, i politiske beslutningsprosesser og i den daglige driften i Ås kommune. Det som først og fremst vil være ressurskrevende er bedre vinterdrift og vedlikehold, samt infrastrukturtiltak.

Økonomiske konsekvenser:

Det er ingen direkte økonomiske konsekvenser ved å vedta strategien nå. Tiltak som krever finansiering utover normal drift og saksbehandling i kommunen prioriteres i Tiltaksplan for sykling og gange som vil være et grunnlag i arbeidet med handlingsprogram og økonomiplan.

En sykkel- og gåstrategi med fokuserte innsatsområder og prioriterte tiltak vil gjøre det lettere å søke ekstern finansiering fra statlige og regionale tilskuddsordninger. Slike tilskuddsordninger krever 50% finansiering fra kommunen. Rådmannen mener derfor at det bør planlegges hvilke tiltak som bør prioriteres fra kommunens side og som det skal søkes støtte til.

Miljømessige konsekvenser:

Satsing på sykling og gange har meget positiv miljøeffekt. Dersom mer av persontransporten flyttes fra privatbil til sykkel og gange, betyr det mindre lokal luftforurensning og klimagassutslipp. I tillegg vil det medføre mindre press på arealer da det medfører mindre behov til bilparkering og utbygging av veianlegg for bil. Dette kan bidra positivt for å spare dyrka/dyrkbar mark og naturområder.

Alternativer:

1. Som rådmannens innstilling men med kommunestyrets justeringer.

Konklusjon med begrunnelse:

Målsettingene i Sykkel- og gåstrategi for Ås kommune er i tråd med kommuneplanens samfunnsdel og med nasjonale og regionale mål om økt sykling og gange. Satsing på sykling og gange har positiv effekt for klima, miljø og folkehelse.

Ås kommune

En økt satsing på tiltak og daglig drift i kommunen for å tilrettelegge for økt sykling og gange vil kreve ressurser, men er samfunnsøkonomisk lønnsomt, og viktig for kommunen som arbeidsgiver og tjenesteyter. For å nå målene i strategien bør kommunen ha en helhetlig satsing i samarbeid med regionale myndigheter og andre aktører.

Rådmannen anbefaler at Sykkel- og gåstrategien vedtas og iverksettes gjennom rutiner og løpende arbeid i kommunen, samt gjennom Tiltaksplan for sykling og gange som rulleres årlig.

Kan vedtaket påklages?

Nei.

Ikrafttredelse av vedtaket:

Umiddelbart.